Lengyel—nyugatnémet véleménycsere

● **Varsó (MTI)**

Georg Ferdinand Duckwitz külügyi államtitkár vezetésével kedden délután Varsóba érkezett a nyugatnémet kormány küldöttsége, amely ma, szerdán a lengyel külügyminisztériumban folytatja a megbeszéléseket Lengyelország és az NSZK politikai kapcsolatai rendezésének témájáról.

A lengyel—nyugatnémet politikai véleménycsere első fordulóját ez év február 5—6-án, a másodikat pedig március 9—11-e között tartották meg Varsóban. A Duckwitz államtitkár és Józef Winiewicz külügyminiszter-helyettes vezette kormányküldöttségek a hivatalos közlemény szerint mindkét alkalommal „őszinte, tárgyilagos és hasznos" megbeszéléseket folytattak. A mostani harmadik találkozónak várhatóan az előző kettőhöz hasonló szondázás jellege lesz. A küldöttségek ezúttal is zárt ajtók mögött üléseznek, s tanácskozásaik tartalmáról és napirendjéről nem adnak ki jelentést.

Partizántámadások

● **Saigon (AFP)**

A dél-vietnami partizánok — az AFP értékelése szerint — keddre virradóan hirtelen fokozódó hevességgel támadták a saigoni kormánykatonaság és az amerikai hadsereg állásait: az ellenfél 21 táborhelye ellen intéztek tüzérségi támadást, közöttük öt amerikai támaszpont ellen.

Az amerikai B—52-es nehézbombázók hat szőnyegbombázást hajtottak végre két Kambodzsával határos dél-vietnami tartománynak a szabadságharcosok ellenőrzése alatt álló területei ellen.

A saigoni amerikai katonai parancsnokság bejelentette, hogy hétfőn hat helikoptert vesztett.

Nixon beszéde

Hosszú távú kivonás

● **Washington (MTI)**

Nixon elnök hétfő esti beszédében hosszútávú programot jelentett be az amerikai csapatok kivonásának folytatására. Az elnök közölte: a jövő év tavaszáig újabb 150 ezer amerikai katonát szándékoznak kivonni Dél-Vietnamból. Haladéktalanul hozzátette azonban, hogy a kivonás ütemét és módját a pillanatnyi helyzettől teszik függővé. Az elnök ezzel szabad kezet biztosított ahhoz, hogy teljesítse a katonai vezetők követelését és a jelenlegi szakaszban akár hónapokra is szüneteltesse a létszámcsökkentést, azzal az ígérettel, hogy a jövő tavaszig kiegyenlítik azt, a tervezett kereten belül.

Az elnök bejelentését újabb harcias hangú nyilatkozatokkal kapcsolta össze, azt hangoztatva, hogy „Amerika nem fog vereséget szenvedni Vietnamban". Kijelentette azt is, hogy amennyiben „az amerikai csapatok veszélybe kerülnének az ellenség dél-vietnami, kambodzsai vagy laoszi tevékenysége következtében", akkor „nem fog habozni, hogy teljesítse főparancsnoki kötelezettségeit". Bár Laoszról és Kambodzsáról nem szólt részletesen, utalt arra, hogy a döntésben a két országban bekövetkezett katonai fejlemények is szerepet játszanak.

A Nixon-beszéd tartalmazott ugyan váratlan elemeket: a rövidebb távú kivonás helyett éves programot jelentett be, de tulajdonképpen egyetlen új elemet sem tartalmazott. Az elnöki üzenet kemény, helyenként határozottan fenyegető hangja, s az a tény, hogy Nixon most már nyíltan Kambodzsát és Laoszt is belefoglalta a fenyegetések körébe, a politika újabb megmerevedésére utal.

ENSZ-bizottság Kairóban

● **Kairó (MTI)**

Kedden Kairóba érkezett az a háromtagú ENSZ-bizottság, amely az emberi jogokat sértő izraeli cselekményeket vizsgálja a megszállt arab területeken. A különleges vizsgálóbizottság öt napot tölt az egyiptomi fővárosban, s ez alatt mintegy negyven tanút hallgat meg a Sinai félsziget és a gazai övezet menekültjei közül.

A különleges ENSZ-bizottságban Ceylon, Szomália és Jugoszlávia képviselője foglal helyet.

Kisebbségi kormány Ausztriában

● **Bécs (MTI)**

Ausztriában kedden megalakult az új Kreisky kormány. A legutóbbi választásokon a szocialisták győztek ugyan de minthogy mindösszesse kettővel több mandátumot szereztek, mint nagy ellenfelük, a néppárt, megpróbálták koalíciós alapon kormányozni. A hosszas koalíciós tárgyalások azonban végülis nem vezettek eredményre, ezért volt kénytelen Jonas elnök Kreiskynek önálló szocialista kormány alakítására megbízást adni. Ez azonban kisebbségi kormány, hiszen a két ellenzéki párt képviselőinek száma együttvéve meghaladja a kormányzó szocialista párt képviselőinek számát.

Éppen ezért felmerülhet az a lehetőség is, hogy ha a kormányt leszavazzák, a másik két párt alakít koalíciós kormányt. Csakhogy a másik kettőből a második az úgynevezett szabadságpárt, amelynek csak a neve ilyen szép. Valójában neofasiszta párt ez, nagyjából egészében a nyugatnémet NPD ausztriai megfelelője. Jogosan agódik tehát a világközvélemény az ausztriai fejlemények miatt: már az sem örvendetes, hogy a két nagy párt szoros egymás mellé zárkózása miatt az újfasiszta párt lett a mérleg nyelve, s még aggasztóbb lenne ha a későbbiekben a kormányzásba is beleszólást kapna.

Finn javaslat

● **Washington (MTI)**

Finnország javasolta, hogy a Biztonsági Tanács évente kétszer külügyminiszteri szintű ülésen tárgyaljon a nemzetközi helyzet kérdéseiről. Max Jacobson finn küldött, a tanács e havi elnöke a tagokhoz küldött körlevélben azt hangsúlyozza, hogy ilyen módon lehetőség nyílnék egyes vitás kérdések magas szintű áttekintésére, anélkül, hogy ténylegesen válsághelyzet lenne.

Szegeden a győzelem zászlaja

A Komszomol kezdeményezésére tavaly indult útnak az *a nemzetközi motoros túra*, amelynek résztvevői között hét szocialista ország: Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, az NDK, Románia és a Szovjetunió fiataljai járják végig a felszabadító hősök útját.

A motoros menet első szakaszát 1969-ben a Szovjetunió, Lengyelország, Románia és Bulgária területén tették meg az ifjúsági csoportok, az idén pedig Magyarországon, Csehszlovákián át az NDK-ba vezet az útjuk, amelynek fővárosába, Berlinbe május 9-én, a győzelem napján futnak be.

A mintegy 70 főnyi csapat április 19-én, vasárnap kezdte meg magyarországi túráját és Fejér, Veszprém, Somogy, Baranya, Tolna, valamint Bács-Kiskun megyék után tegnap, az esti órákban érkeztek meg Csongrád megyébe.

A megyehatáron *Szögi* Béla, a KISZ Központi Bizottságának tagja, a KISZ Csongrád megyei bizottságának első titkára és *Jánoska* Gergely alezredes, a Magyar Honvédelmi Szövetség Csongrád megyei vezetőségének titkára fogadta a túra tagjait, akik között ott volt *A. J. Rogyimcev* vezérezredes, a Szovjetunió kétszeres hőse, a 13. gárdahadosztály volt parancsnoka, a szovjet küldöttség vezetője.

A motoros csapat tagjai, és a vele együtt utazó kísérők Szegedre érkezésükkor *megkoszorúzták* a román hősök emlékművét a Belvárosi temetőben, majd a Széchenyi téren tiszteletükre rendezett *ünnepségen* vettek részt.

Az 1. számú szovjet hősi emlékműnél megtartott ünnepség résztvevőit *Gazdik* Gyula, Szeged városi úttörőtitkár üdvözölte, majd a kísérők nevében Mindru *Costache* nyugalmazott román ezredes mondott beszédet.

Este a Tisza Szálló koncerttermében baráti találkozót rendeztek a motoros túra résztvevői számára, akik ma, szerdán reggel *Hódmezővásárhelyre*, majd *Szentesen* át *Szolnok* megyébe viszik a győzelem zászlaját, amelyet 25 évvel ezelőtt a *Reischtag* épületére tűztek ki a szovjet katonák.

Árhullámrekord Szegednél

A belvízhelyzet nem javul

Az Alsótiszavidéki Vízügyi Igazgatóságon kedden azt a tájékoztatást kaptuk dr. Vágás István osztályvezetőtől, hogy a Szegednél levonuló árhullám elérte idei rekordját, 831 centimétert. Huszonkilenc év óta nem volt ilyen magas vízállás, amely csupán 24 centivel alacsonyabb az 1941. május 12-én tetőzött emlékezetes zöldárnál. Most is — mint annak idején — az óriási víztömeget szállító Marosnak hagy szerepe van a Tisza magyarországi legdélibb szakaszának megduzzasztásában.

A belvízhelyzet — legalábbis Szeged térségében — mit sem javul: január 6 óta egyfolytában II. fokú belvízvédelmi készültség van. A Tisza magas vízállása most úgynevezett fakadó vizeket hoz felszínre. A belvíz következtében eddig 195 családot kellett Szegeden a veszélyeztetett házakból kiköltöztetni, 87 lakás teljesen megsemmisült, ennyi családot véglegesen költöztettek ki tönkrement otthonaikból. A belvíz elleni védekezés körülbelül 6—8 millió forint költséget emészt fel. A védekezésben igen jelentős a vízügyi igazgatóság segítsége.

Gazdasági küldöttségünk Marokkóban

Dr. Szalai Béla külkereskedelmi miniszterhelyettes vezetésével magyar gazdasági küldöttség érkezett Marokkóba. Dr. Szalai Béla a rabati repülőtéren megérkezésekor újságíróknak kijelentette, a küldöttség látogatásának az a célja, hogy tárgyalásokat folytasson a magyar—marokkói gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok fejlesztéséről.

Eltemették Veres Pétert

Gyászolók sokezres tömege kísérte utolsó útjára *Veres* Pétert, akit kedd délután helyeztek örök nyugalomra a Mező Imre úti temetőben. Vörös szemfödéllel borított koporsóját a magyar munkásmozgalom nagy halottjainak *panteonjánál* ravatalozták föl.

A hozzátartozókkal együtt megjelent a gyászszertartáson és díszőrséget állt a koporsónál *Fehér* Lajos, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Ilku* Pál művelődésügyi miniszter, Erdei Ferenc, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára és *Dobozi* Imre, a Magyar Írók Szövetségének főtitkára is. Ott volt és díszőrséget állt a ravatalnál Veres Péter szülőfalua, *Balmazújváros népes küldöttsége*.

Kállai Gyula, az országgyűlés elnöke, a Magyar Szocialista Munkáspárt, a Magyar Népköztársaság országgyűlése és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa nevében búcsúzott az elhunyttól.

— Veres Péter személyében a XX. század magyar irodalmának kimagasló alakja, tevékeny közéleti ember, elvtársunk, barátunk távozott el — mondotta. — Olyan ember, akinek tevékenységében *elválaszthatatlanul összeforrt* a művészi hitvallás a nép ügyével, aki minden szavával, mondatával azt a nagy ügyet szolgálta, amelyre már gyerekkorában elkötelezte magát: a parasztság és a magyar nép felemelkedését.

Kállai Gyula ezután méltatta az író életútját, majd egyebek közt hangoztatta:

— Veres Péter mindig a tőle megszokott *megfontoltsággal, vitázó készséggel és nagy-nagy felelősségtudattal* szólt hozzá az ország, a nép, a nemzet valamennyi kérdéséhez. A nép őszinte szolgálatában írt, harcolt, vitázott, s ha egyben-másban hibázott is, törekvéseiben mindig a legjobb szándék vezette.

Ezután *Illyés* Gyula Kossuth-díjas író mondott gyászbeszédet:

— *Lángelmét temetünk.* A férfi, aki elnémultan előttünk fekszik, s akit most a fájdalomban az ország anynyi rétege vall versengve magáénak: művész volt. *A világ értékmércéjét is megütő művész.*

— Akitől ma búcsút veszünk, klasszikus moralitású művész volt. „Országban, nemzetben gondolkodni" — ezzel a kifejezéssel ő ajándékozta meg kortársait még pályája elején. Leomlott bástyák, vesztett küzdelmek után egy nép talpraállítása, világszintre emelése volt a gondja.

Illyés Gyula beszéde után gyászdallamok csendültek föl, s a koporsót a főváros által adományozott *díszsírhelyhez*, a művészparcellába kísérték: *Krúdy* Gyula sírja mellett hantolták el. Veres Péter tanítványai, a fiatal írónemzedék képviseletében *Czine* Mihály irodalomtörténész mondott gyászbeszédet.

ÍTÉLET

A hét filmjei

Milyen volt Dózsa? Aki a történelemkönyvek iskolás válaszait várja a *Tízezer nap* alkotó-triójának, *Kósa* Ferencnek, *Csoóri* Sándornak és *Sára* Sándornak új filmjétől, az *Ítélettől*, nyilván csalódik majd. Nem azért, mert a film, akárcsak a Tízezer nap, felbontja az időt, s a cselekményt két síkon játszatja, tehát bizonyos követési nehézséget okoz, hanem elsősorban és mindenekelőtt amiatt, mert a Szegeden holnaptól kezdve vetítendő Ítélet *nem tradicionális értelemben* történelmi film. Hiányzik belőle a professzorok sajátos precízsége, az események ismertetésének didaktikussága, módszeressége, a külsőségek előtérbe helyezése. Az Ítélet *gondolati dráma*. Nem úgy történelmi tehát, mint mondjuk *Benczúr* tablói, hanem *inkább úgy*, mint *Picassó Guernicája*. Nem értékében persze, hanem *jellegben, szándékban*, ha tetszik, stílusban.

Milyen ember volt hát Dózsa? Nem tudom megítélni, mennyire pontos Kósa filmje az események felidézésében. Azt persze tudom, hogy Dózsa és Werbőczi párbeszéde nem dokumentálható. Ezt azonban nem érzem lényegesnek. Azt viszont igen, hogy Kósa a Dózsa-kép összeállításában azokat *a hagyományokat követi*, amelyeket irodalmunk a parasztvezérről kidolgozott. Az Ítélet rajza *legjobban Ady Dózsájára hasonlít*, azzal a különbséggel, illetve pontosabban kiegészítéssel, hogy olyan gondolati-etikai anyaggal bővül, amely Ady Dózsa-képében még érthetően *nem* lehetett jelen.

Ez a gondolati-etikai dráma, amely a forradalmi hatalom és erőszak, a vezetők és a nép problémáit elemzi, négy ember, Dózsa, Mészáros Lőrinc, Werbőczi és a Diák körül rajzolódik ki. Emellett egy másik drámát is láthatunk a filmen, a nép drámáját, amely nem válik ugyan el az előbbitől, de mégis csak más anyag.

De bármennyire gondolati dráma anyagában az Ítélet, szuggesztív hatását elsősorban *nem* ezek a gondolatok adják. Nem mintha nem lennének fontosak, érdekesek, sőt izgalmasak — oly értelemben is, hogy továbbgondolkodásra kényszerítenek —, de nem eléggé újszerűek. Mostanában túl sokat forgolódunk e gondolatok körül. Úgy tűnik, kissé terméketlenül. Ebben a helyzetben az Ítélet sem hoz változást.

Kósa filmjének szuggesztív, sőt sokkos hatását elsősorban *a cselekményanyag* adja. Magától értetődően nem függetlenül a gondolattól. Nemegyszer azonban az illusztráció fontosabb, mint amit illusztrálni akar. Az ismerős gondolatra rábólint az ember, de amit lát *megdöbbenti és felkavarja*. Ez okozza a film *érzelmi feszültségét*. Elsősorban ez az, ami alól a néző nem tudja kivonni magát.

A rendkívüli érzelmi feszültség megteremtésében roppant nagy szerepe van a színészi játéknak, a messze kimagaslóan *Bessenyei* Ferenc Dózsájának. Ennyi viszszafogottsággal ilyen intenzív érzelmi töltést adni helyzeteknek és gondolatoknak, mint Bessenyei ebben a szerepben, *valóságos színészi remeklés!*

Az Ítélet magyar—román—szlovák koprodukcióban készült. Az összefogás, amely hajdan magát a forradalmat létrehozta és éltette, most az ötszáz éves parasztforradalom idézésével arra hív fel, hogy ideje véglegesen rendeznünk közös dolgainkat.

Ö. L.

Szeged szobrai

Táncoló gyerekek

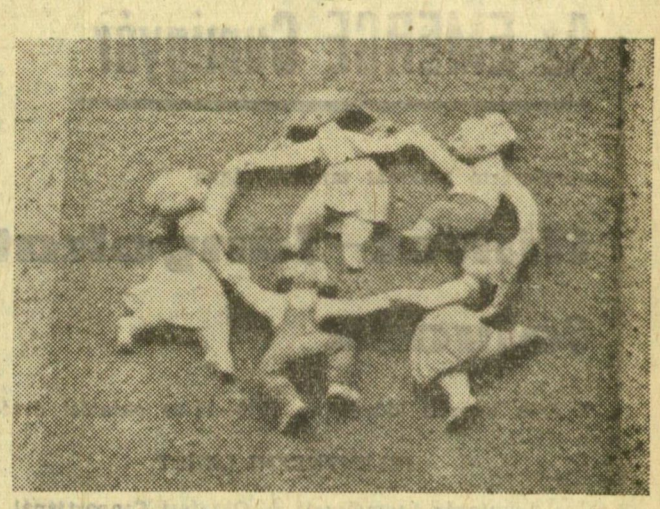

(224.) A Tolbuhin sugárút 39. számú ház falán látható a Táncoló gyerekek című színes, zománcos kerámia falikép. A három fiú és két leány figurát ábrázoló alkotás készítőjének nevét — sajnos — nem ismerjük.